

تدریس زبان مادری در سوئد

نوشته بربل ونیگر

ترجمه ناصر ایرانپور

با هدف ادغام هر چه سریعتر محصلین، یک «کارگاه مطالعاتی» وجود دارد که در و حول کتابخانه‌ی بین‌المللی این مدرسه واقع شده است و با همه نوع رسانه (کامپیوتر، ...) مجهز گردیده است. در این کارگاه آنچه که در کلاس درس آموخته شده، ژرفش می‌یابد، روی پروژه‌ها کار می‌شود و یا تکالیف مدرسه انجام می‌شوند. دسترسی به این کارگاه با فعالیت و مشارکت و رفتار نیک و دانش‌آموز میسر می‌گردد. دانش‌آموزان از سوی معلمین زبان مادری، آموزگاران مسئول هر یک از کلاسها، بازنشستگان، دانشجویان، کارآموزان و والدین مورد پشتیبانی قرار می‌گیرند. همیشه به طور همزمان سه و گاه چهار معلم در این کارگاه تحصیلی و مطالعاتی حضور دارند.

در حال حاضر (سال ۲۰۰۳) ۷۵ درصد دانش‌آموزان خارجی تباری که در این کشور متولد شده‌اند، به دبیرستان راه می‌یابند (از دانش‌آموزان به دبیرستان راه یافته که پس از تولد به این کشور مهاجرت کرده‌اند، آمارگیری نشده است). اگر چه این تعداد به نسبت تعداد سوئدیهای راه یافته به دبیرستان (۹۵ درصد) کمتر است، اما همین آمار ۷۵ درصدی هم نشان می‌دهد که راهی که در این مدرسه برگزیده شده، درست می‌باشد.

مدرسه ابتدایی «گاردستن» بین‌المللی می‌باشد. این مدرسه در یکی از محلات کنار گوتبورگ که ۹۴ درصد ساکنان آنرا خارجیان تشکیل می‌دهند، قرار گرفته است.

شعار محوری آن: «هر زبان یک گنج است.»

مدرسه‌ی «گاردستن» که تا کلاس نهم را دارد، ۷۰۰ دانش‌آموز را در خود جای داده است. از این تعداد تنها ۴۰ نفر سوئدی می‌باشند. بقیه از کشورهای عربی، ایران و یوگسلاوی سابق، عراق می‌آیند و یا کرد می‌باشند. در مجموع آحاد ۵۰ ملیت با ۴۵ زبان در این مدرسه حضور دارند.

این تنوع در هیئت آموزگاران آن نیز انعکاس یافته است: ۶۵ معلم این مدرسه از ۱۶ کشور مختلف هستند.

رشته تخصصی را در دانشگاه مهاجرین و پناهندگان می‌باشند. آنها از لحاظ برخورداری از تحصیل پایه‌ای همان حق قانونی را دارند که هم‌سالان سوئدی خود دارند. علاوه بر این آنها از حق قانونی و قابل مطالبه آموزش زبان مادری نیز برخوردار هستند.

این حق در هفت سال اول تحصیل در مدارس دولتی قابل مطالبه است. هدف از اعطای این حق کمک به رشد دوزبانی دانش‌آموزان و حفظ هویت دوفرهنگی آنها می‌باشد. شرکت در کلاس زبان مادری داوطلبانه می‌باشد. اما شهرداریها به هر حال مکلفند به همه دانش‌آموزان امکان آموزش زبان مادری را عرضه کنند. درس زبان مادری یا در چهارچوب ساعاتی که برای دروس انتخابی در نظر گرفته شده‌اند، بعنوان آموزش یک زبان اضافی مضاف بر سوئدی و انگلیسی ارائه می‌شود و یا خارج از ساعات عادی درس روزانه.

انجمنهای والدین یاری‌دهنده هستند

معلمان، انجمنهای اولیا را بوجود آورده‌اند تا والدین را بیشتر و بهتر در امور تربیتی مدرسه دخیل و مشارکت دهند و عرصه‌ای در اختیار آنها بگذارند تا مشکلات را با هم مورد بحث قرار دهند. در شش انجمن اولیای این مدرسه - یک انجمن سوئدی هم وجود دارد - مجموعاً ۸۰ خانواده گردهم می‌آیند. خانواده‌های اقلیتها (برای نمونه آلمانی‌ها و فنلاندیها) به یکی از انجمنهای موجود ملحق می‌شوند. هرچند ابتدا در گردهمایی‌ها به زبان مادری صحبت می‌شد، ولی اکنون به زبان سوئدی در این تجمعات تبادل نظر می‌شود.

برای این مدرسه مبادله‌ی دانش‌آموز با مدارس بین‌المللی کشورهای دیگر اهمیت زیادی دارد. روی چنین پروژه‌هایی معلمین، والدین و دانش‌آموزان مشترکاً کار می‌کنند.

در سوئد بیش از ۱۰۰ زبان مادری وجود دارد. بچه‌هایی که زبان مادریشان سوئدی نیست، حق این را دارند که در کلاس درس سوئدی بعنوان زبان دوم شرکت کنند. آنها در این کلاسها زبان سوئدی را بعنوان وسیله‌ی ارتباطی روزمره فرا می‌گیرند و همچنین این امکان را خواهند داشت که به زبان سوئدی در دروس تخصصی کسب دانش کنند. در نمره‌گذاری دروس تخصصی ضعفها و اشتباهات زبانی در نظر گرفته می‌شوند.

هر کس که سوئدی را نه بعنوان زبان اول، بلکه چون زبان دوم آموخته باشد، نیز می‌تواند به دبیرستان و دانشگاه راه یابد.

مهاجرانی که اشراف لازم را به زبان سوئدی ندارند، می‌توانند بطور موقت دروس تخصصی را به زبان مادری خود بگذرانند. این امر برای نمونه در مدرسه‌ی ابتدایی بین‌المللی گوتبورگ عملی می‌گردد.

در این مدرسه مجموعاً دانش‌آموزان ۵۰ ملیت با ۴۵ زبان مختلف آموزش می‌بینند. این تنوع در گونه‌گونی تعلق ملی آموزگاران نیز بازتاب یافته است؛ ۶۵ معلم این مدرسه از ۱۶ کشور متفاوت هستند. پنج معلم زبان مادری که سوئدی را مانند زبان مادری خود صحبت و تدریس می‌کنند و هر کدام یک

منبع: مجله‌ی NDS، ارگان

سندیکا‌ی معلمان آلمان، شماره

نوامبر ۲۰۰۳، ص ۲۸.

تاریخ ترجمه: ۶ مارس ۲۰۰۷